

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/155/2006

NASTROJE SPOŁECZNE W PAŹDZIERNIKU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

- ❖ Nastroje społeczne tuż przed ponownym zawiązaniem koalicji PiS–LPR–Samoobrona znów się pogorszyły. Od września bardzo wyraźnie przybyło negatywnych ocen kierunku rozwoju ogólnej sytuacji w Polsce (o 12 punktów, do 72%), ubyło zaś ocen pozytywnych (o 5 punktów, do 19%). Jednak przewidywania na najbliższy rok, dotyczące ogólnej sytuacji w kraju, prawie się nie zmieniły: nadal największa grupa badanych (48%, wzrost o 3 punkty) nie spodziewa się żadnych zmian, a pesymiści (25%, spadek o 2 punkty) przeważają liczebnie nad optymistami (17%, wzrost o 1 punkt).
- ❖ Wyraźnie pogorszyły się opinie o sytuacji politycznej. Obecnie już blisko dwie trzecie ankietowanych (64%, wzrost o 14 punktów) ocenia ją jako złą, a tylko co czternasty (7%) wystawia oceny pozytywne. Zarazem przewidywania dotyczące sytuacji politycznej są nieco lepsze niż przed miesiącem – o 4 punkty (do 17%) wzrosła liczba osób oczekujących w najbliższym roku jej poprawy, natomiast o 3 punkty (do 21%) zmalała liczba spodziewających się pogorszenia. Połowa badanych (50%, spadek o 1 punkt) nie przewiduje zmian.
- ❖ Oceny sytuacji gospodarczej są lepsze niż przed miesiącem. Odnotowaliśmy 4-punktowy spadek odsetka opinii krytycznych (do 35%) i taki sam wzrost odsetka ocen dobrych (do 20%). Nieco poprawiły się również opinie o sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy oraz opinie zatrudnionych o kondycji ich zakładów. W przewidywaniach dotyczących stanu gospodarki ubyło pesymistów (o 4 punkty, do 11%), ale poprawy oczekuje tyle samo osób, co we wrześniu (24%). Nadal największa grupa ankietowanych (53%, wzrost o 2 punkty) nie spodziewa się zmian w tej dziedzinie.
- ❖ Nie zmieniły się opinie Polaków o tym, jak im się obecnie żyje, ale przewidywania na najbliższy rok dotyczące ogólnych warunków życia są trochę lepsze niż miesiąc temu.

W październiku odnotowaliśmy ponowne pogorszenie się i tak już nie najlepszych nastrojów społecznych. Wśród jego przyczyn jest zapewne kryzys polityczny, jaki obserwowaliśmy w tygodniach poprzedzających realizację naszego sondażu¹. Polacy mają jednak pewne nadzieje na polepszenie sytuacji w przyszłości, dostrzegają też poprawę w sferze gospodarki.

OCENY

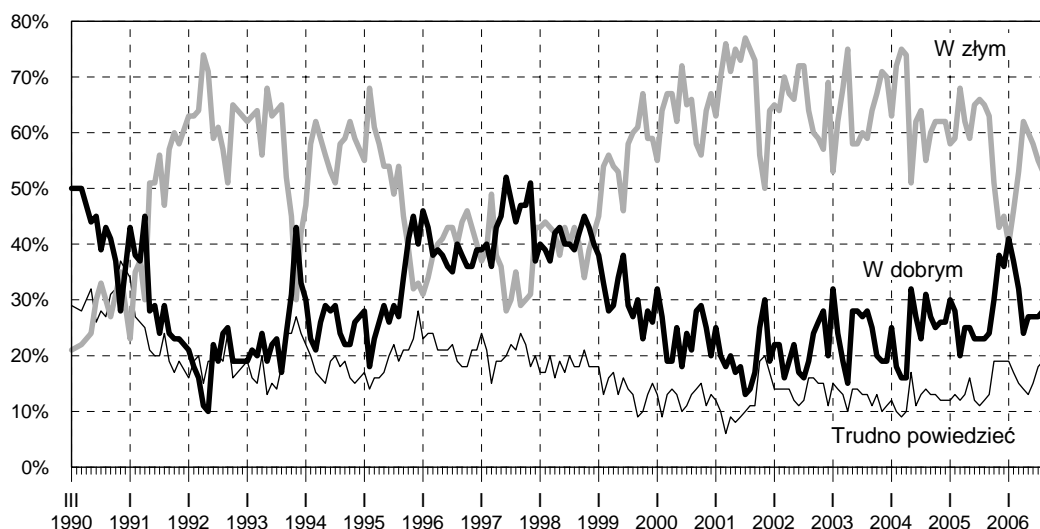
W porównaniu z poprzednim miesiącem bardzo wyraźnie wzrósł odsetek negatywnych ocen kierunku rozwoju **ogólnej sytuacji w Polsce** (o 12 punktów, do 72%), zmniejszył się natomiast odsetek ocen pozytywnych (o 5 punktów, do 19%). Zmalała liczba osób niemających wyrobionego zdania w tej sprawie bądź oceniających sytuację ambiwalentnie (o 7 punktów, do 9%).

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
W dobrym	30	38	36	41	37	32	24	27	27	27	28	24	19
W złym	51	43	45	40	46	53	62	60	58	55	53	60	72
Trudno powiedzieć	19	19	19	19	17	15	14	13	15	18	19	16	9

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (197) zrealizowano w dniach 6–9 października 2006 roku, a więc przed ponownym zawiązaniem koalicji PiS–LPR–Samoobrona, na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Zróżnicowanie ocen ze względu na cechy społeczne ankietowanych nie jest duże, ale kształtuje się nieco inaczej niż dotychczas: oceny pozytywne są najczęstsze wśród osób z wyższym wykształceniem oraz wśród emerytów, rencistów, uczniów i studentów, natomiast opinie krytyczne zdecydowanie przeważają w grupie robotników niewykwalifikowanych (zob. tabele aneksowe). Podobnie jednak jak uprzednio oceny obecnej sytuacji są zależne w pewnym stopniu od statusu materialnego respondentów. Złe oceny warunków, w jakich żyją, wiążą się z negatywnymi opiniami o sytuacji w kraju, a dobre oceny własnych warunków – z opiniami pozytywnymi. Na oceny w tej dziedzinie jak zwykle najsilniej wpływają poglądy polityczne badanych: lewicowość łączy się z krytycyzmem, a prawicowość – z pozytywnymi opiniami o kierunku rozwoju sytuacji w kraju.

Tabela 2

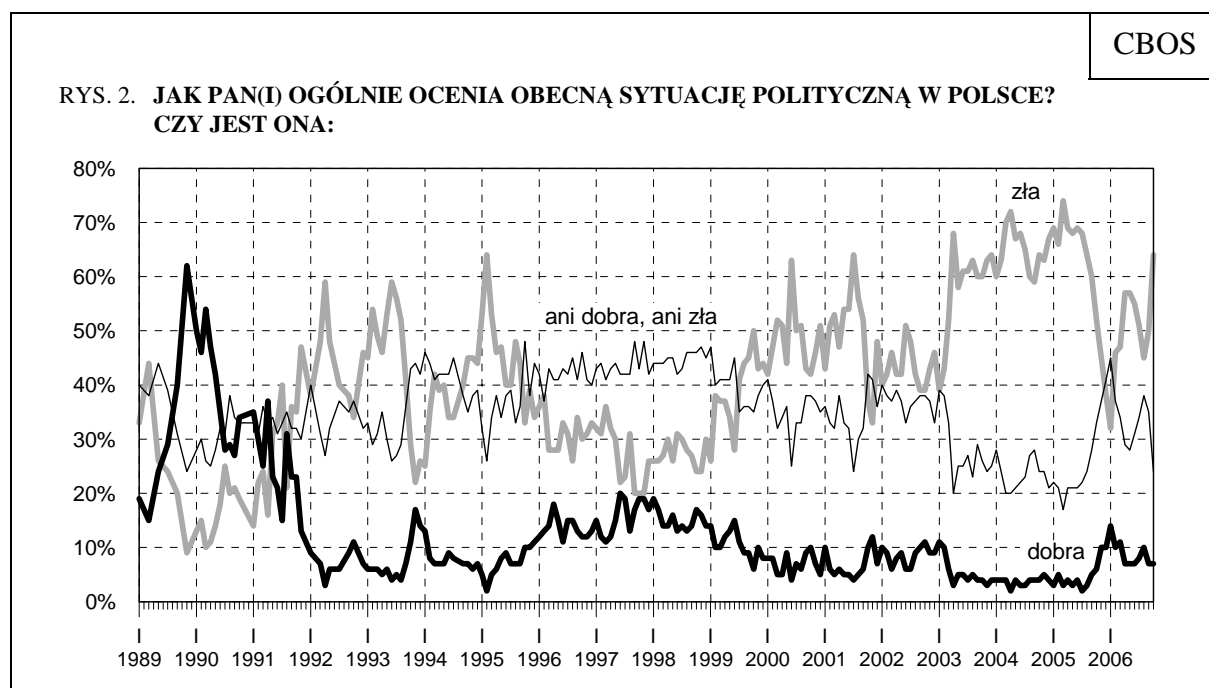
Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	59	28	13
PO	15	81	4
Samoobrona	13	77	10
SLD	2	93	5
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	64	21
Niezamierzający głosować	12	78	10

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych

Wzrósł krytycyzm w opiniach o **sytuacji politycznej**. Obecnie już blisko dwie trzecie ankietowanych (64%, wzrost od września o 14 punktów) uznaje ją za złą, a co czwarty (24%, spadek o 11 punktów) określa jako przeciętną. Nadal tylko co czternasty badany (7%) ocenia pozytywnie życie polityczne w kraju.

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
- dobra	6	10	10	14	10	11	7	7	7	8	10	7	7
- ani dobra, ani zła	33	37	41	45	37	34	29	28	31	34	38	35	24
- zła	52	45	38	32	46	47	57	57	55	51	45	50	64
Trudno powiedzieć	9	8	11	9	7	8	7	8	7	6	7	8	5

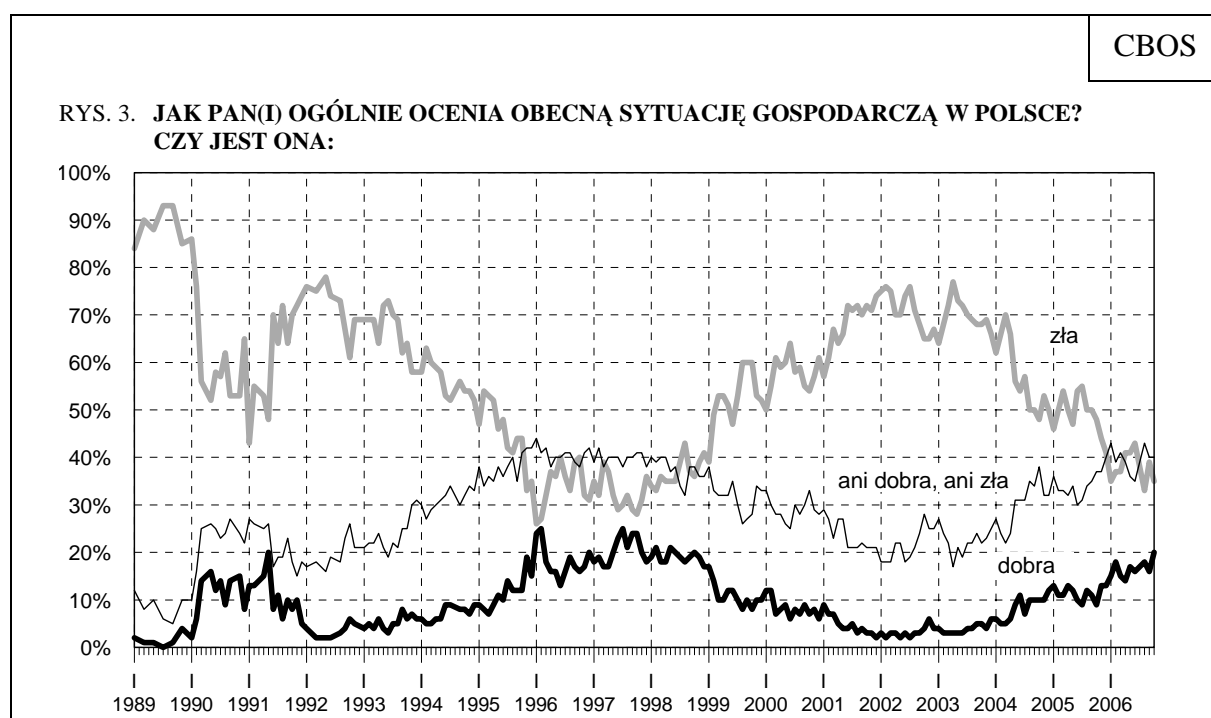

Pominięto „trudno powiedzieć”

Wydaje się, że doniesienia o korzystnych wskaźnikach ekonomicznych spowodowały wreszcie poprawę opinii o **sytuacji gospodarczej** w kraju. Odnotowaliśmy 4-punktowy spadek odsetka ocen negatywnych (do 35%) i taki sam wzrost – ocen pozytywnych (do 20%). Nie zmieniła się liczba badanych określających sytuację gospodarczą jako przeciętną (40%).

Tabela 4

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
- dobra	9	13	13	15	18	15	14	17	16	17	18	16	20
- ani dobra, ani zła	37	37	40	43	39	41	39	36	35	39	43	40	40
- zła	48	44	41	35	37	37	41	41	43	38	33	39	35
Trudno powiedzieć	6	6	6	7	6	7	6	6	6	6	6	5	5

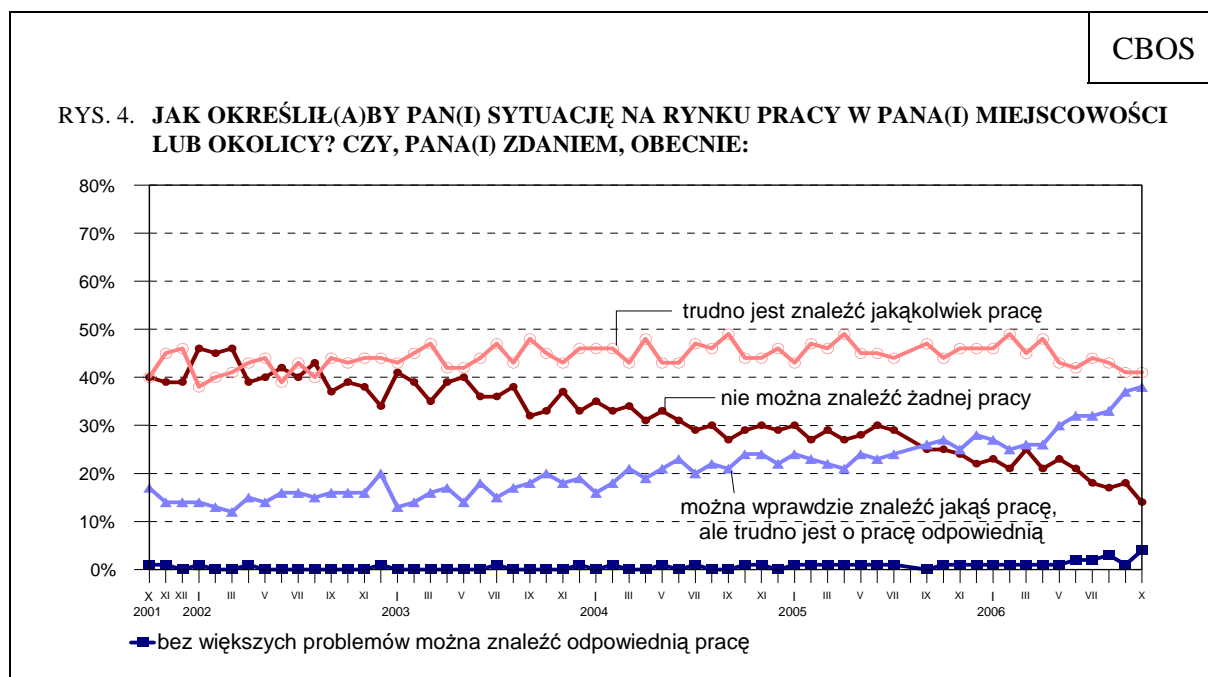

Pominięto „trudno powiedzieć”

W ostatnim miesiącu nieco poprawiły się opinie o **sytuacji panującej na lokalnych rynkach pracy**: 4% badanych (wzrost o 3 punkty) uważa, że w ich miejscu zamieszkania lub okolicy łatwo jest znaleźć odpowiednią pracę, a prawie dwie piąte (38%, wzrost o 1 punkt) sądzi, że choć trudno jest o pracę odpowiednią, jakieś zatrudnienie można znaleźć. Mimo iż przeważają negatywne opinie o lokalnych rynkach pracy – nadal dwie piąte ankietowanych (41%) jest zdania, że w ich miejscu zamieszkania trudno jest o jakąkolwiek pracę – nieco zmalała liczba osób (o 4 punkty, do 14%), które twierdzą, że nie można tam znaleźć żadnego zatrudnienia. Od paru miesięcy obserwujemy pewną poprawę ocen lokalnych rynków pracy.

Tabela 5

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2006							
	w procentach							
- bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	1	1	1	2	2	3	1	4
- można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	26	26	30	32	32	33	37	38
- trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	45	48	43	42	44	43	41	41
- nie można znaleźć żadnej pracy	25	21	23	21	18	17	18	14
Trudno powiedzieć	3	4	3	3	4	4	2	3

Pominięto „trudno powiedzieć”

Opinie w tej sprawie zależą wyraźnie od wykształcenia ankietowanych (im wyższe, tym lepsze oceny rynku pracy), ich sytuacji materialnej (dobra sprzyja dostrzeganiu szans zatrudnienia) oraz miejsca zamieszkania – najgorzej oceniana jest sytuacja w małych miastach i na wsi.

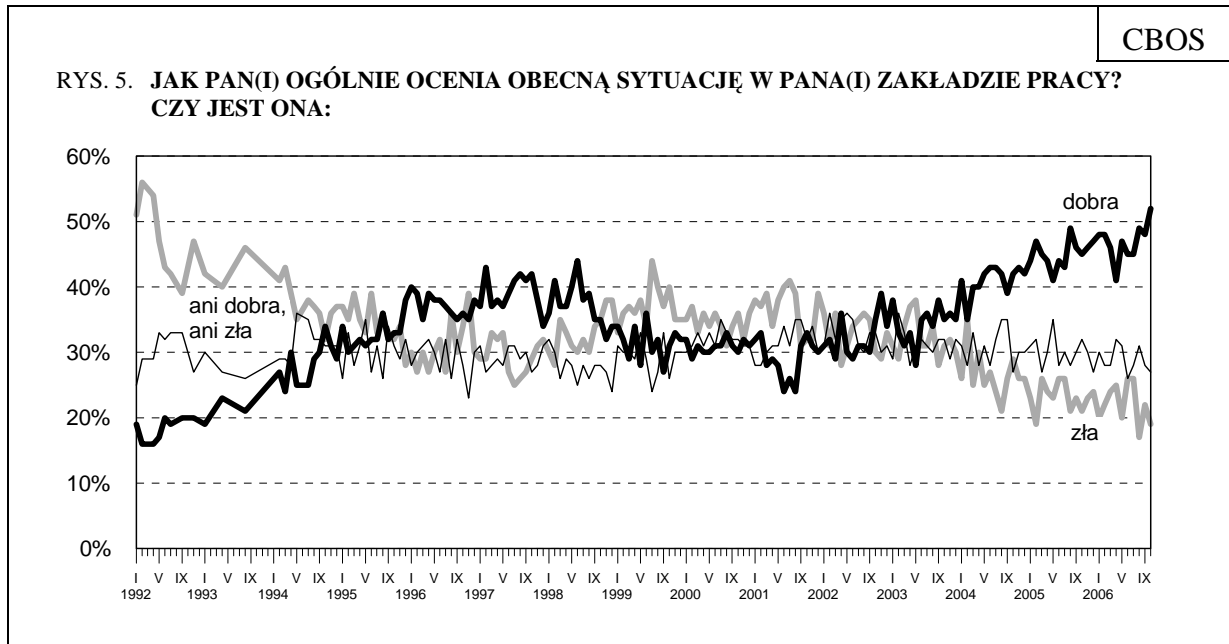
Poprawiły się również oceny **kondycji zakładów pracy respondentów**. Przybyło pracowników pozytywnie oceniających sytuację w swoim miejscu pracy (o 4 punkty, do 52%), ubyło zaś (o 3 punkty, do 19%) uważających, że jest ona zła. Mniej więcej tyle samo zatrudnionych co miesiąc temu (27%, spadek o 1 punkt) określa tę sytuację jako przeciętną.

Wzrost liczby ocen pozytywnych w tej dziedzinie odnotowaliśmy prawie we wszystkich sektorach. Wyjątek stanowią badani zatrudnieni w instytucjach państwowych i publicznych. Najbardziej poprawiły się opinie pracowników spółek o własności mieszanej, prywatnej i państwowej.

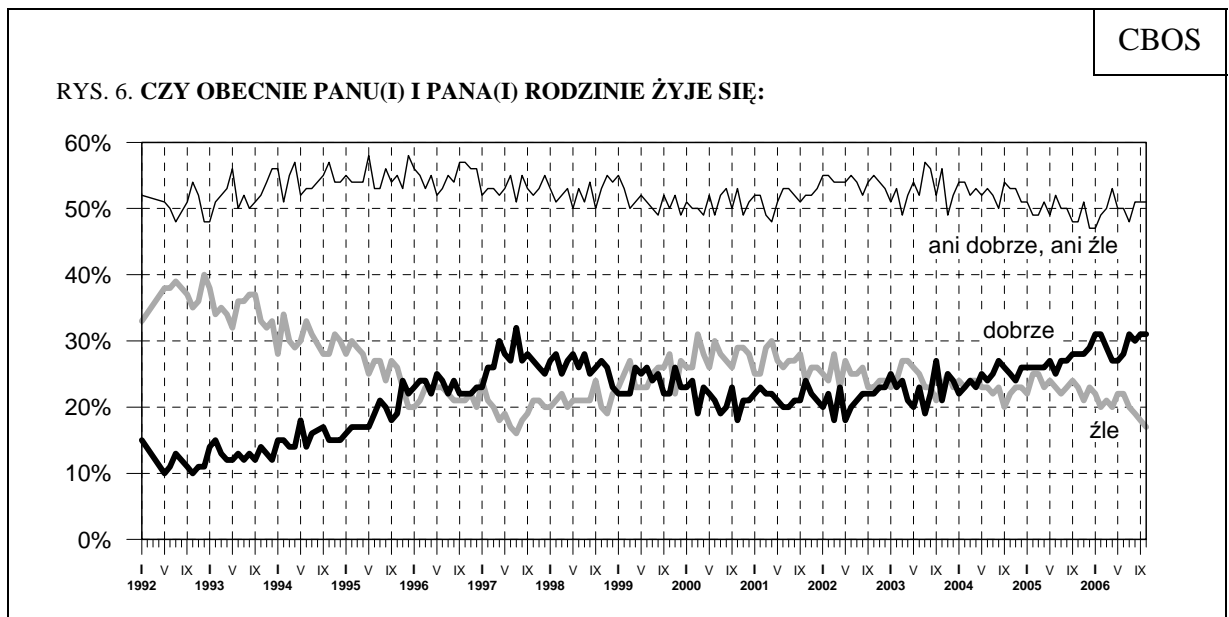
Tabela 6

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	458	472	459	449	456	488	471	457	467	423	430	415	464
- dobra	45	46	47	48	48	46	41	47	45	45	49	48	52
- ani dobra, ani zła	32	30	27	30	28	28	32	31	26	28	31	28	27
- zła	21	23	24	20	22	24	25	20	26	26	17	22	19
Trudno powiedzieć	2	1	2	2	2	1	2	2	3	2	3	2	2
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- dobra	50	53	51	56	58	54	50	57	50	45	49	58	55
- ani dobra, ani zła	27	26	27	25	29	28	27	27	27	27	32	25	24
- zła	22	20	21	17	13	19	23	14	21	26	16	16	19
Trudno powiedzieć	1	2	1	1	0	0	0	2	2	2	3	1	1
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- dobra	66	51	58	53	54	50	48	48	47	56	58	44	59
- ani dobra, ani zła	21	32	22	29	31	30	36	34	24	23	23	30	28
- zła	13	15	20	19	15	18	16	18	29	22	19	27	11
Trudno powiedzieć	0	2	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	1
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- dobra	44	51	52	52	49	47	44	51	56	51	53	54	57
- ani dobra, ani zła	37	29	26	27	26	25	35	30	25	29	34	26	26
- zła	16	20	20	19	22	25	19	16	15	18	10	19	15
Trudno powiedzieć	3	0	1	2	2	3	2	2	4	2	3	1	2
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- dobra	11	10	8	11	12	15	9	6	6	7	17	17	21
- ani dobra, ani zła	36	38	40	54	32	38	30	40	25	38	36	36	35
- zła	52	52	50	33	50	47	57	53	66	55	45	44	41
Trudno powiedzieć	1	0	2	2	6	0	5	2	3	0	2	3	3

Pominięto „trudno powiedzieć”

Stabilne są opinie Polaków o tym, **jak obecnie żyje się im i ich rodzinom**. Nadal połowa badanych (51%) uznaje poziom swego życia za przeciętny (ani dobry, ani zły), prawie jedna trzecia (31%) ocenia go pozytywnie, a co szósty (17%, spadek o 1 punkt) jest z niego niezadowolony. Warto jednak zauważyć, że liczba negatywnych ocen warunków życia od kilku miesięcy stopniowo maleje.

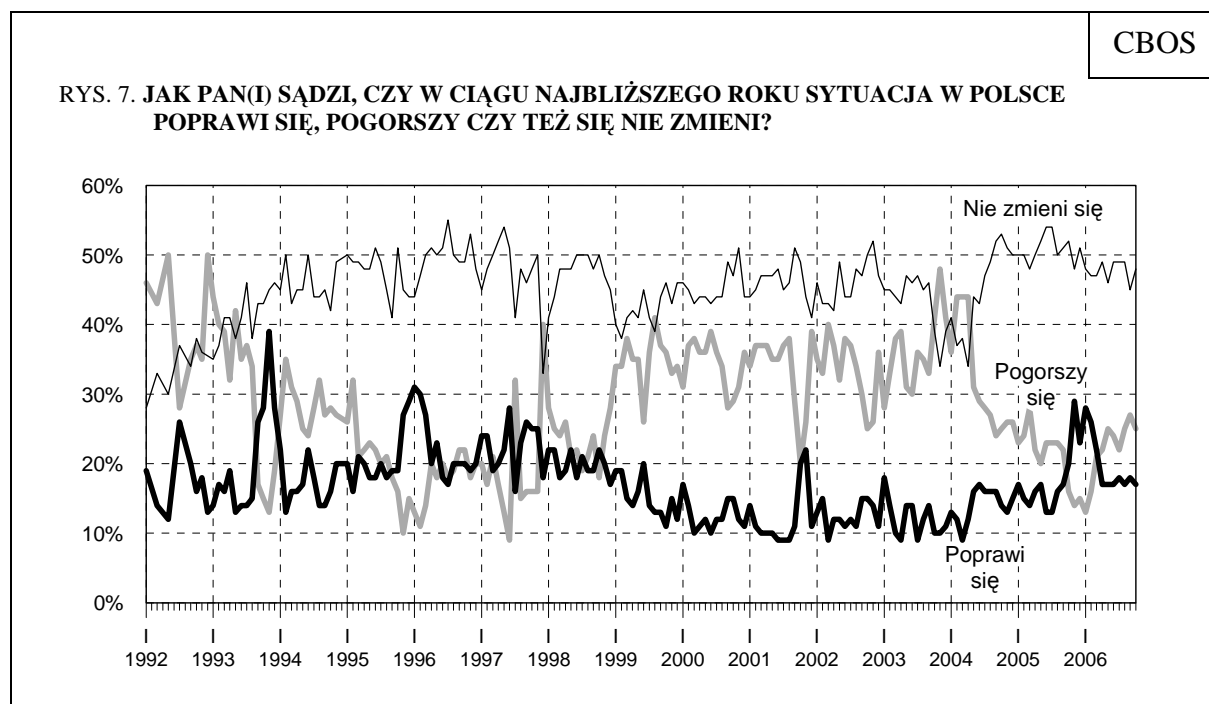
Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 7

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
- dobrze	28	28	29	31	31	29	27	27	28	31	30	31	31
- ani dobrze, ani źle	48	51	47	47	49	50	53	50	50	48	51	51	51
- źle	23	21	23	22	20	21	20	22	22	20	19	18	17
Trudno powiedzieć	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1

PRZEWIDYWANIA

Przewidywania dotyczące rozwoju **ogólnej sytuacji w kraju** w ciągu najbliższego roku zmieniły się nieznacznie. Liczba optymistów jest prawie taka sama jak we wrześniu (17%, spadek o 1 punkt), a liczba pesymistów nieznacznie mniejsza niż miesiąc temu (25%, spadek o 2 punkty). W obu przypadkach różnice wskazań są nieistotne statystycznie. Nadal największa grupa badanych (48%, wzrost o 3 punkty) nie spodziewa się żadnych zmian.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 8

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
Poprawi się	20	29	23	28	26	22	17	17	17	18	17	18	17
Nie zmieni się	52	48	51	48	47	47	49	46	49	49	49	45	48
Pogorszy się	16	14	15	13	16	21	22	25	24	22	25	27	25
Trudno powiedzieć	12	9	11	12	11	10	12	12	10	11	9	10	10

Najczęstszą opinią we wszystkich kategoriach badanych jest przekonanie, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce się nie zmieni. Optymizm lub pesymizm jest najmocniej powiązany z poglądami politycznymi ankietowanych – im bliższe są one lewicowemu biegunowi skali, tym częstsze przewidywania, że sytuacja się pogorszy (zob. tabele aneksowe).

W potencjalnych elektoratach partyjnych najwięcej pesymistów jest wśród zwolenników SLD, ale zarówno w ich przypadku, jak i w odniesieniu do sympatyków PO i Samoobrony dominuje przekonanie, że nic się nie zmieni. Optymiści przeważają tylko wśród zwolenników PiS.

Tabela 9

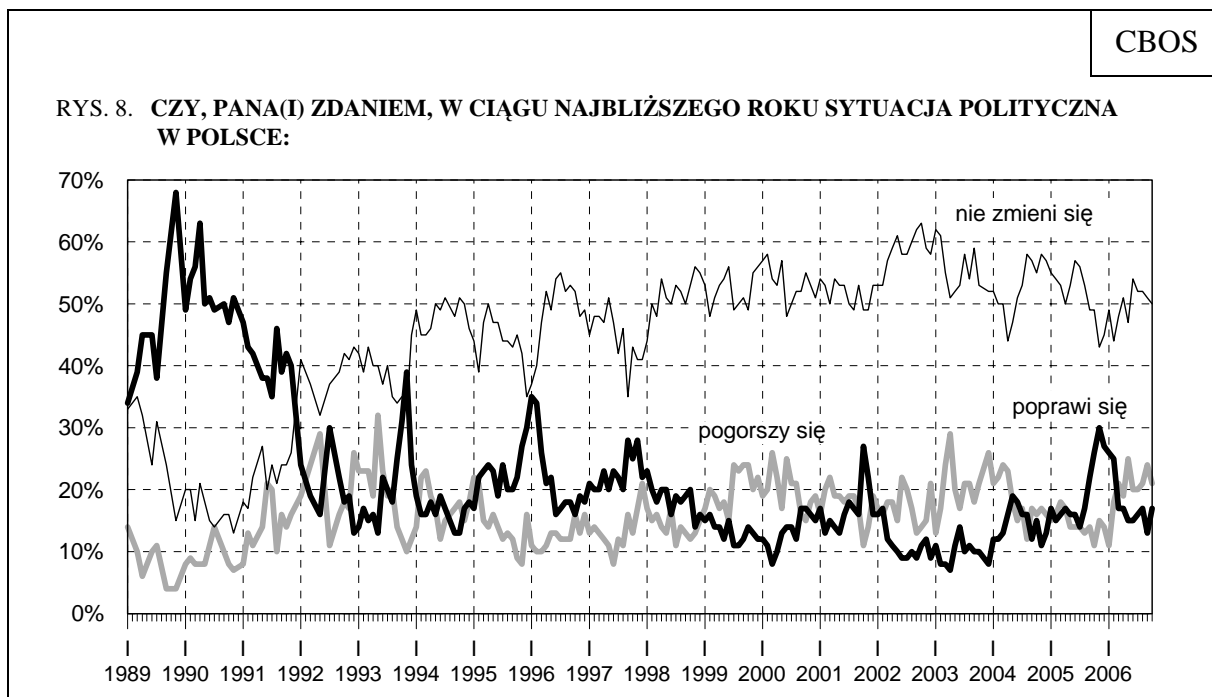
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?			
	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PiS	52	31	7	9
Samoobrona	19	51	21	9
SLD	18	44	32	6
PO	14	59	23	4
Niezdecydowani, na kogo głosować	15	42	16	27
Niezamierzający głosować	9	48	32	11

* Wyodrębnione na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych

Przewidywania na najbliższy rok dotyczące **sytuacji politycznej** są lepsze niż przed miesiącem: odnotowaliśmy 4-punktowy wzrost odsetka optymistów i 3-punktowy spadek odsetka pesymistów. Połowa badanych (50%, spadek o 1 punkt) sądzi, że w tej dziedzinie nic się nie zmieni.

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
- poprawi się	26	30	27	26	25	17	17	15	15	16	17	13	17
- nie zmieni się	49	43	45	49	44	48	51	47	54	52	52	51	50
- pogorszy się	11	15	14	11	18	21	19	25	20	20	21	24	21
Trudno powiedzieć	14	12	14	14	13	13	13	13	11	12	10	12	12

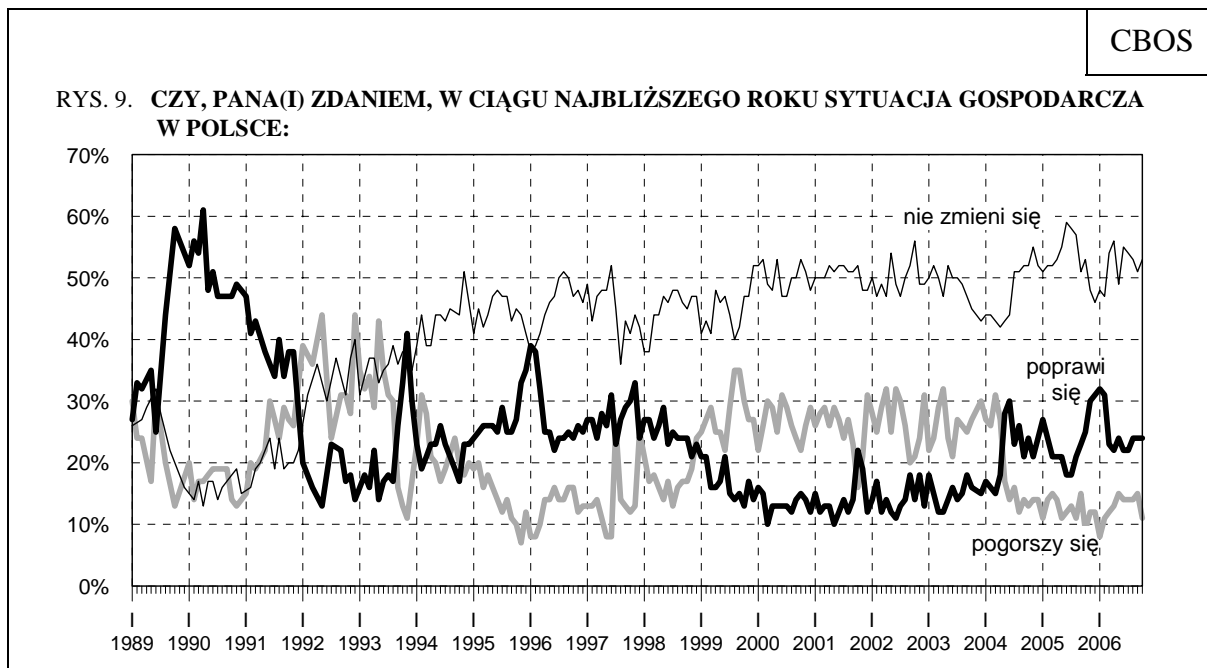

Pominięto „trudno powiedzieć”

Niewielkie zmiany odnotowaliśmy w przewidywaniach co do **sytuacji gospodarczej**. Nadal największa grupa ankietowanych (53%, wzrost o 2 punkty) nie spodziewa się ani poprawy, ani pogorszenia stanu gospodarki, optymistów jest tyle samo co we wrześniu (24%), a liczba pesymistów nieco zmalała (o 4 punkty, do 11%).

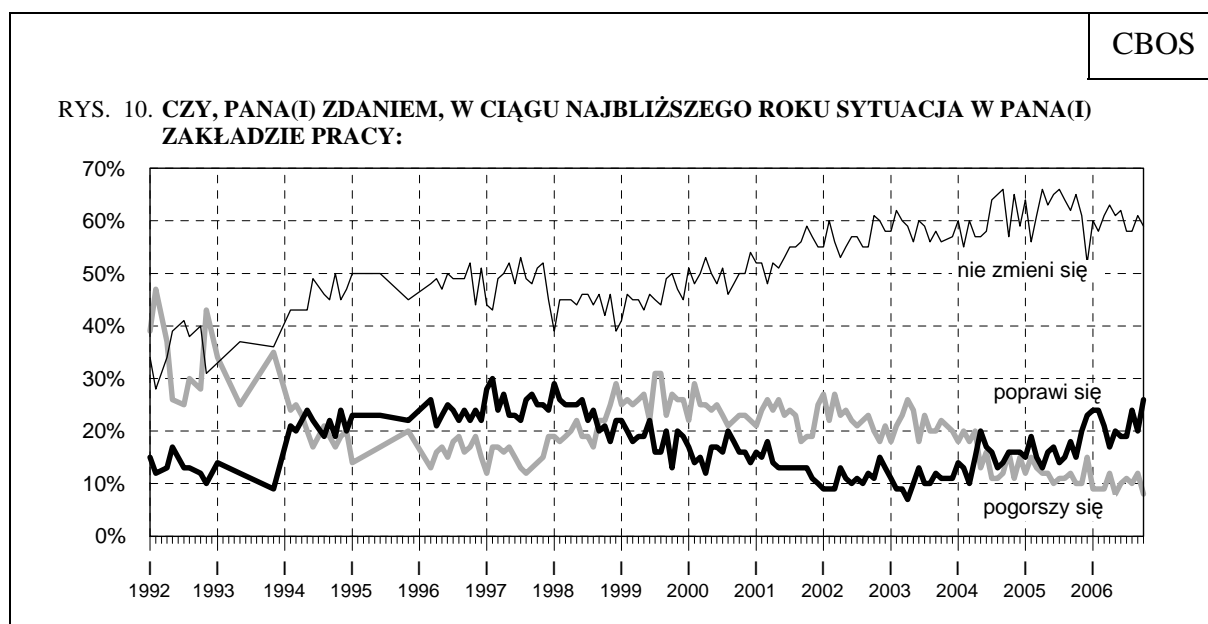
Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
- poprawi się	25	30	31	32	31	23	22	24	22	22	24	24	24
- nie zmieni się	53	48	46	48	47	54	56	49	55	54	53	51	53
- pogorszy się	9	12	12	8	11	12	13	15	14	14	14	15	11
Trudno powiedzieć	13	10	12	11	11	11	9	12	9	11	9	10	12

Pominięto „trudno powiedzieć”

Bardziej optymistyczne niż przed miesiącem są przewidywania osób pracujących dotyczące kondycji ich **zakładów pracy** w najbliższym roku. Wzrósł odsetek zatrudnionych spodziewających się poprawy (o 6 punktów, do 26%), spadł zaś tych, którzy przewidują pogorszenie sytuacji w swoim miejscu pracy (o 4 punkty, do 8%). Większość zatrudnionych (59%, spadek o 2 punkty) nie oczekuje żadnych zmian.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 12

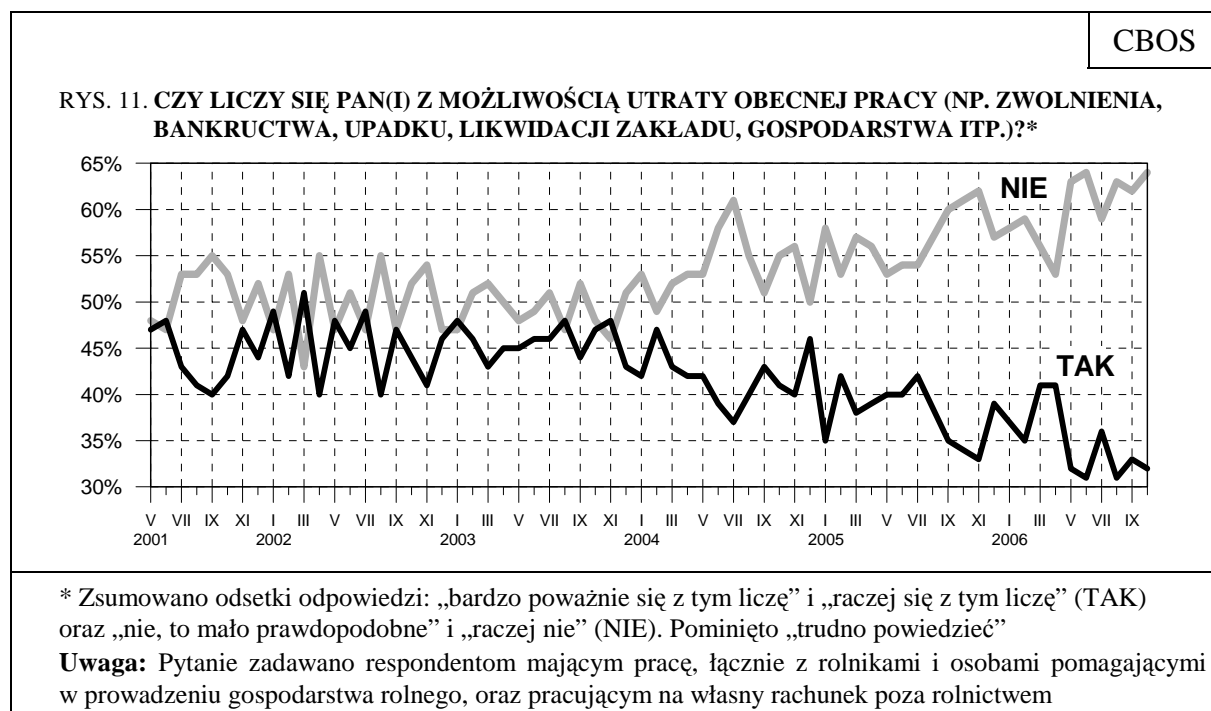
Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
	w procentach												
Respondenci aktywni zawodowo (ogółem)													
N=	468	478	457	450	457	493	475	461	469	426	435	420	465
- poprawi się	15	20	27	24	24	21	17	20	19	19	24	20	26
- pozostanie bez zmian	65	61	54	60	58	61	63	61	62	58	58	61	59
- pogorszy się	10	10	12	9	9	9	12	8	10	11	10	12	8
Trudno powiedzieć	10	9	7	7	9	9	8	10	9	12	8	7	7
Pracownicy instytucji państwowych i publicznych													
- poprawi się	14	18	22	21	27	15	10	15	17	19	22	10	21
- pozostanie bez zmian	64	60	55	61	61	67	71	68	68	53	57	72	65
- pogorszy się	15	13	13	12	6	9	12	8	8	16	8	10	6
Trudno powiedzieć	7	9	10	6	6	8	7	9	7	12	12	7	7
Pracujący w spółkach o własności prywatnej i państwowej													
- poprawi się	23	21	30	29	26	19	21	21	28	21	26	30	37
- pozostanie bez zmian	56	60	49	60	47	65	55	65	45	51	58	56	47
- pogorszy się	8	4	15	7	18	8	19	7	16	13	13	13	13
Trudno powiedzieć	13	15	5	4	9	8	6	8	11	14	3	1	3
Pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem													
- poprawi się	16	21	31	29	24	23	23	27	18	21	25	24	30
- pozostanie bez zmian	67	65	56	60	61	59	61	55	66	63	59	60	56
- pogorszy się	7	9	8	7	7	9	9	7	5	6	10	10	5
Trudno powiedzieć	10	6	5	5	8	9	8	11	10	10	7	6	9
Pracujący w indywidualnych gospodarstwach rolnych													
- poprawi się	6	17	21	12	11	33	12	15	15	13	16	10	15
- pozostanie bez zmian	68	56	56	59	53	45	72	60	51	73	62	55	70
- pogorszy się	16	12	15	14	20	16	9	15	22	6	8	21	11
Trudno powiedzieć	10	15	8	16	16	6	6	10	13	9	14	14	4

W ciągu ostatniego miesiąca w zasadzie nie uległo zmianie **poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia** wśród pracujących. Prawie dwie trzecie z nich (64%, wzrost o 2 punkty) nie przewiduje utraty pracy. Z możliwością taką liczy się nadal co trzeci zatrudniony (32%, spadek o 1 punkt).

Tabela 13

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	II '06 (N=460)		III '06 (N=489)		IV '06 (N=467)		V '06 (N=455)		VI '06 (N=467)		VII '06 (N=423)		VIII '06 (N=426)		IX '06 (N=416)		X '06 (N=463)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	10	35	12	41	14	41	7	32	9	31	8	36	7	31	12	33	8	32
Raczej tak	25		29		27		25		22		28		24		21		24	
Raczej nie	30	59	27	56	32	53	33	63	32	64	30	59	30	63	29	62	33	64
Nie, to mało prawdopodobne	29		29		21		30		32		29		33		33		31	
Trudno powiedzieć	6	6	3	3	6	6	5	5	5	5	5	5	6	6	5	5	4	4

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

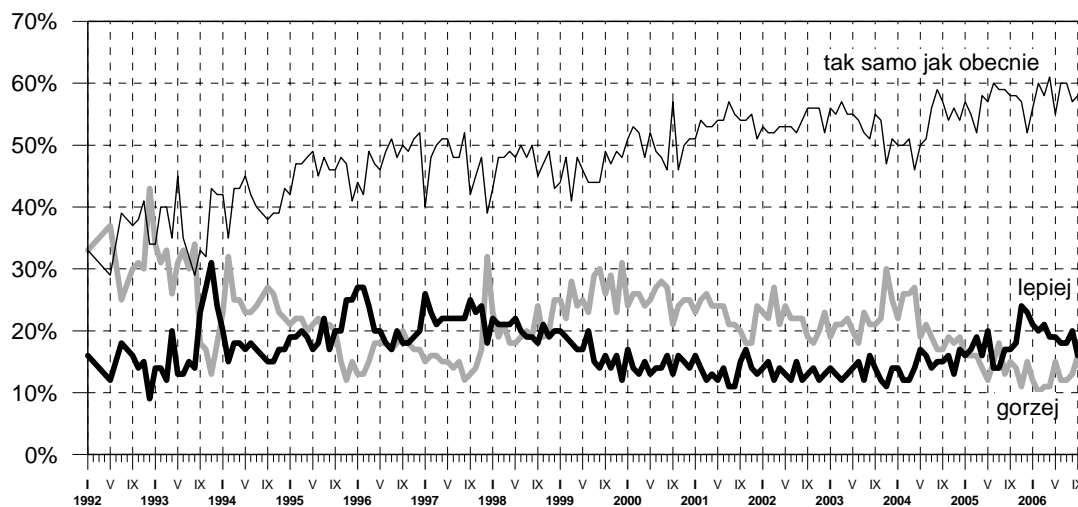
Trochę lepsze niż miesiąc temu są przewidywania dotyczące **ogólnych warunków życia** ankieterów i ich rodzin: wzrósł odsetek optymistów (o 3 punkty, do 19%), zmalał natomiast odsetek pesymistów (o 4 punkty, do 12%). Większość badanych (59%, wzrost o 1 punkt) sądzi jednak, że za rok będzie im się żyło tak samo jak obecnie.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	2005			2006									
w procentach													
- lepiej	18	24	23	21	20	21	19	19	18	18	20	16	19
- tak samo	58	57	52	56	60	58	61	55	60	60	57	58	59
- gorzej	14	11	15	12	10	11	11	15	12	12	13	16	12
Trudno powiedzieć	10	8	10	12	10	10	9	11	10	10	10	10	10

RYS. 12. JAK PAN(I) SĄDZI, CZY ZA ROK PANU(I) I PANA(I) RODZINIE BĘDZIE SIĘ ŻYŁO:

Pominięto „trudno powiedzieć”

★

★

★

Od września nastroje społeczne się pogarszają – drugi miesiąc z rzędu notujemy bardzo duży wzrost odsetka osób negatywnie oceniających to, co się dzieje w naszym kraju. Jest to przede wszystkim skutek zamieszania i konfliktów na scenie politycznej. Należy jednak zauważyć, że w opiniach o stanie gospodarki, rynku pracy czy o poziomie życia ankietowanych i ich rodzin pojawiły się oznaki poprawy.

Opracował

Włodzimierz DERCZYŃSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	19	72	9	999
Płeć				
Mężczyźni	21	72	7	476
Kobiety	17	72	11	523
Wiek				
18-24 lat	21	73	6	153
25-34	20	73	6	179
35-44	15	76	9	157
45-54	13	78	10	191
55-64	19	72	9	136
65 lat i więcej	26	58	16	183
Miejsce zamieszkania				
Wieś	21	67	12	369
Miasto do 20 tys.	14	77	9	137
20-100 tys.	18	74	8	200
101-500 tys.	24	69	7	175
501 tys.i więcej mieszk.	12	79	8	117
Wykształcenie				
Podstawowe	18	68	15	288
Zasadnicze zawodowe	19	71	10	256
Średnie	18	77	5	346
Wyższe	25	69	6	109
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	24	69	7	62
Prac.umysł.niż.szczebła	17	79	5	99
Pracownicy fiz.- umysł.	19	74	8	84
Robotnicy wykwalifikowani	18	76	6	104
Robotnicy niewykwalifik.	9	82	9	35
Rolnicy	18	67	15	40
Pracujący na własny rach.	19	70	11	32
Bierni zawodowo				
Renciści	21	73	6	84
Emeryci	23	62	15	222
Uczniowie i studenci	21	69	10	83
Bezrobotni	14	78	8	102
Gospodynie domowe i inni	15	78	7	50
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	18	74	8	138
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	15	83	2	69
sekt. pryw. poza rolnict.	18	75	7	212
prywatnym gosp. rolnym	19	68	12	44
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	16	75	8	73
301-500	20	74	5	156
501-900	20	68	12	251
901-1200	21	68	11	103
Powyżej 1200 zł	17	77	5	77
Ocena własnych war. mater.				
Złe	15	76	9	249
Średnie	18	73	9	432
Dobre	22	67	11	317
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	26	54	19	88
Raz w tygodniu	20	69	11	476
1-2 razy w miesiącu	16	78	6	161
Kilka razy w roku	15	81	4	166
W ogóle nie uczestniczy	17	73	10	109
Poglądy polityczne				
Lewica	7	87	6	134
Centrum	14	79	7	286
Prawica	33	57	10	318
Trudno powiedzieć	13	74	13	261

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację polityczną** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	7	24	64	5	999
Płeć					
Mężczyźni	8	25	64	3	476
Kobiety	5	23	65	6	523
Wiek					
18-24 lat	2	32	63	3	153
25-34	9	24	66	1	179
35-44	8	24	65	3	157
45-54	7	17	73	4	191
55-64	6	21	67	7	136
65 lat i więcej	9	28	54	10	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	10	27	59	5	369
Miasto do 20 tys.	6	23	64	8	137
20-100 tys.	5	23	66	6	200
101-500 tys.	4	23	69	3	175
501 tys. i więcej mieszk.	6	21	73	0	117
Wykształcenie					
Podstawowe	4	29	59	7	288
Zasadnicze zawodowe	10	26	59	5	256
Średnie	7	21	69	3	346
Wyższe	6	18	75	1	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	9	18	70	3	62
Prac. umysł. niż. szczebla	2	20	78	0	99
Pracownicy fiz.- umysł.	7	24	68	1	84
Robotnicy wykwalifikowani	9	27	64	1	104
Robotnicy niewykwalifik.	8	23	62	7	35
Rolnicy	4	33	59	4	40
Pracujący na własny rach.	7	18	75	0	32
Bierni zawodowo					
Renciści	4	13	76	7	84
Emeryci	8	28	55	9	222
Uczniowie i studenci	4	26	66	4	83
Bezrobotni	11	25	63	2	102
Gospodynie domowe i inni	6	33	49	12	50
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	7	19	72	2	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	6	23	68	3	69
sekt. pryw. poza rolnict.	7	23	69	1	212
prywatnym gosp. rolnym	7	30	61	2	44
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	8	24	61	7	73
301-500	9	19	68	4	156
501-900	6	26	61	7	251
901-1200	3	24	70	2	103
Powyżej 1200 zł	15	16	69	1	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	7	20	68	5	249
Średnie	6	25	63	6	432
Dobre	8	26	64	2	317
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	13	31	49	7	88
Raz w tygodniu	8	25	62	6	476
1-2 razy w miesiącu	6	22	68	4	161
Kilka razy w roku	3	28	67	2	166
W ogóle nie uczestniczy	4	14	79	3	109
Poglądy polityczne					
Lewica	5	13	81	1	134
Centrum	4	24	69	2	286
Prawica	13	29	54	4	318
Trudno powiedzieć	3	24	62	11	261

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną **sytuację gospodarczą** w Polsce?
Czy jest ona:

(%)

	dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	40	35	5	999
Płeć					
Mężczyźni	26	39	32	3	476
Kobiety	15	41	36	8	523
Wiek					
18-24 lat	19	47	30	5	153
25-34	21	42	33	4	179
35-44	23	33	39	5	157
45-54	17	43	37	4	191
55-64	19	42	32	7	136
65 lat i więcej	22	34	36	9	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	19	38	39	5	369
Miasto do 20 tys.	15	40	38	7	137
20-100 tys.	18	44	31	7	200
101-500 tys.	22	43	31	4	175
501 tys. i więcej mieszk.	32	37	28	3	117
Wykształcenie					
Podstawowe	16	39	37	7	288
Zasadnicze zawodowe	20	36	38	6	256
Średnie	17	45	33	4	346
Wyższe	41	36	22	2	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	41	33	25	1	62
Prac. umysł. niż. szczebla	23	45	30	2	99
Pracownicy fiz.- umysł.	12	42	44	2	84
Robotnicy wykwalifikowani	24	43	31	2	104
Robotnicy niewykwalifik.	19	42	26	13	35
Rolnicy	23	24	46	7	40
Pracujący na własny rach.	28	44	27	2	32
Bierni zawodowo					
Renciści	12	44	38	6	84
Emeryci	21	35	35	8	222
Uczniowie i studenci	16	50	28	6	83
Bezrobotni	18	37	40	5	102
Gospodynie domowe i inni	11	41	37	11	50
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	24	37	36	4	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	25	36	36	4	69
sekt. pryw. poza rolnict.	23	46	28	3	212
prywatnym gosp. rolnym	24	23	48	5	44
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	21	33	36	10	73
301-500	14	46	38	3	156
501-900	21	39	34	7	251
901-1200	23	47	27	3	103
Powyżej 1200 zł	43	32	24	1	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	15	31	48	7	249
Średnie	14	47	33	7	432
Dobre	33	38	26	3	317
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	34	37	5	88
Raz w tygodniu	18	39	36	7	476
1-2 razy w miesiącu	16	44	34	5	161
Kilka razy w roku	22	44	31	3	166
W ogóle nie uczestniczy	30	35	32	3	109
Poglądy polityczne					
Lewica	19	45	35	1	134
Centrum	20	41	37	3	286
Prawica	28	44	25	4	318
Trudno powiedzieć	12	32	44	13	261

Tabela 4. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie: 1 - bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę; 2 - można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią; 3 - trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę; 4 - nie można znaleźć żadnej pracy

(%)

	1	2	3	4	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	4	38	41	14	3	998
Płeć						
Mężczyźni	5	43	35	14	3	475
Kobiety	2	33	47	14	4	523
Wiek						
18-24 lat	5	50	36	7	2	153
25-34	6	43	37	13	1	179
35-44	2	43	40	12	3	157
45-54	3	37	41	17	3	191
55-64	6	30	46	17	1	136
65 lat i więcej	1	25	48	17	9	182
Miejsce zamieszkania						
Wieś	2	30	46	20	2	368
Miasto do 20 tys.	2	25	47	25	2	137
20-100 tys.	2	39	46	8	6	200
101-500 tys.	6	45	37	7	5	175
501 tys.i więcej mieszk.	10	65	16	4	5	117
Wykształcenie						
Podstawowe	2	27	45	20	6	287
Zasadnicze zawodowe	4	37	43	15	2	256
Średnie	4	40	41	12	3	346
Wyższe	5	60	28	3	4	109
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	9	56	26	3	7	62
Prac.umysł.niż.szczegła	5	53	35	5	1	99
Pracownicy fiz.- umysł.	5	41	41	12	2	84
Robotnicy wykwalifikowani	5	44	37	12	2	104
Robotnicy niewykwalifik.	7	40	36	17	0	35
Rolnicy	4	29	41	25	2	40
Pracujący na własny rach.	5	58	33	4	0	32
Bierni zawodowo						
Renciści	2	27	45	26	0	84
Emeryci	3	25	51	14	7	221
Uczniowie i studenci	4	58	30	4	4	83
Bezrobotni	0	26	47	26	2	102
Gospodynie domowe i inni	0	24	50	20	6	50
Pracuje w:						
inst. państw., publicznej	3	51	34	9	2	138
spółce właścicieli						
prywatnych i państwa	10	40	38	8	5	69
sekt. pryw. poza rolnict.	6	50	34	9	1	212
prywatnym gosp. rolnym	6	30	39	23	2	44
Dochody na jedną osobę						
Do 300 zł	3	25	41	28	3	73
301-500	3	37	45	13	2	156
501-900	2	41	39	14	4	251
901-1200	7	39	41	10	3	103
Powyżej 1200 zł	7	51	32	8	3	77
Ocena własnych war. mater.						
Złe	1	33	42	22	2	249
Średnie	4	34	45	14	4	432
Dobre	6	47	36	8	4	316
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	3	30	47	15	5	88
Raz w tygodniu	2	36	46	12	4	475
1-2 razy w miesiącu	7	39	38	16	1	161
Kilka razy w roku	6	40	35	17	2	166
W ogóle nie uczestniczy	5	45	31	14	5	109
Poglądy polityczne						
Lewica	2	48	38	10	2	134
Centrum	2	37	42	16	3	286
Prawica	5	43	40	9	3	318
Trudno powiedzieć	4	27	43	20	5	260

Tabela 5. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

(%)

	dobrze	ani dobrze, ani źle	źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	51	17	1	999
Płeć					
Mężczyźni	34	50	16	0	476
Kobiety	29	52	19	1	523
Wiek					
18-24 lat	54	39	5	2	153
25-34	39	54	6	1	179
35-44	27	56	18	0	157
45-54	22	53	26	0	191
55-64	20	54	26	0	136
65 lat i więcej	26	50	24	1	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	31	51	17	1	369
Miasto do 20 tys.	29	52	19	0	137
20-100 tys.	34	46	20	0	200
101-500 tys.	30	56	14	0	175
501 tys. i więcej mieszk.	32	49	19	0	117
Wykształcenie					
Podstawowe	24	51	24	0	288
Zasadnicze zawodowe	27	53	19	1	256
Średnie	33	54	13	0	346
Wyższe	55	35	10	0	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	54	39	7	0	62
Prac. umysł. niż. szczebla	34	56	9	0	99
Pracownicy fiz.- umysł.	35	57	9	0	84
Robotnicy wykwalifikowani	35	48	15	1	104
Robotnicy niewykwalifik.	27	66	7	0	35
Rolnicy	21	49	30	0	40
Pracujący na własny rach.	55	37	8	0	32
Bierni zawodowo					
Renciści	9	54	38	0	84
Emeryci	24	54	21	0	222
Uczniowie i studenci	60	34	4	2	83
Bezrobotni	18	53	27	1	102
Gospodynie domowe i inni	25	54	20	0	50
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	38	48	14	0	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	40	54	6	0	69
sekt. pryw. poza rolnict.	37	53	9	1	212
prywatnym gosp. rolnym	24	47	29	0	44
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	11	48	41	0	73
301-500	22	55	22	1	156
501-900	24	57	19	0	251
901-1200	38	53	9	0	103
Powyżej 1200 zł	61	35	4	0	77
Ocena własnych war. mater.					
Źłe	11	37	52	0	249
Średnie	13	77	9	1	432
Dobre	72	26	2	0	317
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	36	43	18	3	88
Raz w tygodniu	31	51	17	0	476
1-2 razy w miesiącu	30	54	16	0	161
Kilka razy w roku	28	54	18	0	166
W ogóle nie uczestniczy	31	47	21	1	109
Poglądy polityczne					
Lewica	33	49	16	2	134
Centrum	32	54	14	0	286
Prawica	36	50	14	0	318
Trudno powiedzieć	23	50	26	0	261

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	48	25	10	999
Płeć					
Mężczyźni	19	48	26	7	476
Kobiety	15	48	24	12	523
Wiek					
18-24 lat	17	53	24	7	153
25-34	18	53	23	6	179
35-44	17	46	31	6	157
45-54	13	50	30	8	191
55-64	14	48	26	12	136
65 lat i więcej	22	38	18	22	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	50	22	13	369
Miasto do 20 tys.	18	45	29	8	137
20-100 tys.	13	46	29	12	200
101-500 tys.	17	50	28	6	175
501 tys. i więcej mieszk.	26	47	21	6	117
Wykształcenie					
Podstawowe	17	45	22	17	288
Zasadnicze zawodowe	16	52	23	9	256
Średnie	15	49	29	7	346
Wyższe	24	43	27	6	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	26	47	21	6	62
Prac.umysł.niż.szczębla	15	46	35	5	99
Pracownicy fiz.- umysł.	13	60	22	4	84
Robotnicy wykwalifikowani	17	55	22	5	104
Robotnicy niewykwalifik.	18	42	37	3	35
Rolnicy	10	59	24	7	40
Pracujący na własny rach.	17	45	35	4	32
Bierni zawodowo					
Renciści	13	45	28	14	84
Emeryci	18	41	21	20	222
Uczniowie i studenci	18	52	24	6	83
Bezrobotni	14	52	26	8	102
Gospodynie domowe i inni	27	34	23	16	50
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	18	46	29	6	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	16	48	35	1	69
sekt. pryw. poza rolnict.	16	56	23	5	212
prywatnym gosp. rolnym	10	63	22	5	44
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	14	48	30	8	73
301-500	18	53	23	6	156
501-900	19	48	22	11	251
901-1200	18	54	20	9	103
Powyżej 1200 zł	17	45	30	9	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	15	44	31	10	249
Średnie	16	49	24	11	432
Dobre	20	50	22	8	317
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	26	41	17	17	88
Raz w tygodniu	17	46	25	11	476
1-2 razy w miesiącu	16	49	28	7	161
Kilka razy w roku	13	54	25	8	166
W ogóle nie uczestniczy	15	50	29	6	109
Poglądy polityczne					
Lewica	11	45	37	7	134
Centrum	14	58	22	6	286
Prawica	29	43	19	8	318
Trudno powiedzieć	8	44	30	18	261

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku **sytuacja polityczna** w Polsce:

(%)

	poprawi się	nie zmieni się	pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	17	50	21	12	999
Płeć					
Mężczyźni	17	51	22	10	476
Kobiety	17	50	19	14	523
Wiek					
18-24 lat	18	54	22	6	153
25-34	17	51	23	8	179
35-44	16	46	26	12	157
45-54	15	48	24	12	191
55-64	19	54	14	13	136
65 lat i więcej	17	49	12	22	183
Miejsce zamieszkania					
Wieś	16	51	19	14	369
Miasto do 20 tys.	16	45	20	19	137
20-100 tys.	19	50	21	10	200
101-500 tys.	15	54	23	9	175
501 tys. i więcej mieszk.	22	48	22	9	117
Wykształcenie					
Podstawowe	15	53	16	16	288
Zasadnicze zawodowe	18	50	18	15	256
Średnie	19	48	25	9	346
Wyższe	15	50	26	9	109
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	16	56	20	8	62
Prac. umysł. niż. szczebla	16	38	35	11	99
Pracownicy fiz.- umysł.	18	57	21	4	84
Robotnicy wykwalifikowani	16	49	24	11	104
Robotnicy niewykwalifik.	16	55	20	8	35
Rolnicy	14	52	22	13	40
Pracujący na własny rach.	28	38	29	5	32
Bierni zawodowo					
Renciści	13	53	12	22	84
Emeryci	17	50	13	19	222
Uczniowie i studenci	17	53	23	8	83
Bezrobotni	18	58	19	5	102
Gospodynie domowe i inni	20	34	25	21	50
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	19	46	27	8	138
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	14	47	27	12	69
sekt. pryw. poza rolnict.	18	51	24	7	212
prywatnym gosp. rolnym	12	52	21	14	44
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	12	54	17	17	73
301-500	20	53	17	10	156
501-900	17	54	15	14	251
901-1200	16	51	22	10	103
Powyżej 1200 zł	20	43	25	12	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	14	52	20	13	249
Średnie	17	50	21	13	432
Dobre	20	50	20	11	317
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	24	39	18	18	88
Raz w tygodniu	18	51	18	13	476
1-2 razy w miesiącu	13	51	23	13	161
Kilka razy w roku	11	57	23	9	166
W ogóle nie uczestniczy	21	44	26	10	109
Poglądy polityczne					
Lewica	17	49	29	5	134
Centrum	16	53	21	11	286
Prawica	22	52	15	11	318
Trudno powiedzieć	12	46	22	20	261